

[Glistrup]

be deres aktier, og så er det, denne situation kommer ind. Her er det, Fremskridtspartiet siger i lovforslag nr. L 35 og L 36, at den retfærdige løsning er den, at de, der virkelig har lidt tabet, har haft underskuddet, skal have 100 pct. udbytte deraf enten i form af en negativ skattegodtgørelse, L 35, eller en tilbageførsel i eventuelle overskud fra tidligere år, L 36.

Det er den socialt retfærdige, enkle og klare løsning, men så længe alle socialdemokraterne her i salen simpelt hen har idiosynkrasi mod at stemme for noget, fordi der står Fremskridtspartiet som afsender, uanset hvor sagligt det så end er, er situationen den, at der er spærret for den menneskeligt, skatteretligt, samfundsmæssigt og i enhver henseende lette og elegante løsning på problemerne, nemlig vedtagelsen af L 35 og L 36. Så var der ikke flere problemer tilbage.

Nu må man henvise de pågældende mennesker til at sælge deres aktier, og så siger det sig selv, at køberne også vil have en del af det overskud, der er forbundet med det; derfor presser man prisen ned, og så tilegner køberen sig på en vis måde en fordel, fordi man ikke har vedtaget L 35 og L 36. Nu vil man give køberen en endnu større fordel, for nu kan han komme og sige: Ja – men som følge af det, denne skatteminister har lavet med, at vi ikke må lægge den lette aktivitet ind i finansielle aktiver, men skal lave køkkenelementer, Mallorcarejser eller ejendomshandler, kan vi ikke give kurs 47, men kun kurs 38 for dine aktier. Så er det, de rige skattetænkere griner og hoverer, og den fattige mand, der har gjort en samfundsmæssigt nyttig indsats med sin erhvervsvirksomhed, får sit tab dobbelt op. Det er ham, man rammer, og bestemt ikke dem, der køber disse selskaber. Dem ville man ramme, hvis man gav 100 pct. valuta til den oprindelige aktieejers ved at gennemføre L 35 og L 36; så ville man løse problemet, ved at gevinsten kom hen, hvor den skulle, ved dette underskudsfradrag. Nu gør man det bare endnu mere urimeligt for dem, som der er grund til at hjælpe, og endnu bedre for dem, som bare går ud for at købe tomme selskaber, fordi man opstiller disse formelle hurdler, der for den, der har økonomisk magt over tingene, overhovedet ikke er nogen hurdler, da det er den letteste ting i verden at opfylde såvel de socialdemokratiske som regeringens betingelser, der giver en så rummelig frist som de fem år med underskuds-fremførselsret.

Derfor er det elendige forslag både fra regeringen og fra Socialdemokratiet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Skatte- og Afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 59;

Forslag til lov om ændring af lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond og lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Af Lykketoft (S) m.fl.

(Fremsat 3/11 87).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg vil gerne starte med at konstatere, at der er en ganske afgørende forskel mellem den fremgangsmåde, Socialdemokratiet har valgt i forbindelse med lovforslag om ATP og LD, og så den fremgangsmåde, regeringen har valgt.

Fra regeringens side fremsætter vi ikke lovforslag vedrørende disse fondes forhold uden først at have talt med fondenes bestyrelser og uden at have drøftet sagen indgående med arbejdsmarkedets parter. Tværtimod finder vi, at de spørgsmål, det her drejer sig om, er så væsentlige og så komplicerede, at der må finde en grundig rådslagning sted, før regeringen lægger sig fast på konkrete forslag.

En gennemgang af de enkelte elementer i det foreliggende lovforslag vil bekræfte, at der er megen tvivl og betænkelighed knyttet til det, hvorfor det trænger til en grundig behandling, og selv om vi kan være meget grundige i Folketinget, er der nok også behov for, at denne grundige behandling på dette stadium foregår i et andet regi, nemlig sammen med arbejdsmarkedets parter

[Arbejdsministeren]

Forslaget falder i to hoveddele. Den første hoveddel drejer sig om udvidelse af fondenes muligheder for risikobetonede investeringer, og den anden del drejer sig om indførelse af nye bestemmelser om inddragelse af medarbejderrepræsentanter i forvaltningen af de beføjelser, der er knyttet til fondenes besiddelser af aktieposter i de enkelte virksomheder. Begge dele drejer sig altså om forvaltningen af fondenes formue.

Det er værd at bemærke, at forslaget slet ikke berører den side, der har at gøre med tilvejebringelsen af formuen i ATP, og det drejer sig heller ikke om anvendelsen af formuerne i de to fonde til udbetalinger til lønmodtagerne. Det er efter min mening betænkeligt, for den seneste udvikling under forårets overenskomstforhandlinger og den deraf følgende lovmæssige opsplitning af ATP-ordningen viser med al tydelighed, at der er store problemer med at tilpasse ATP til medlemmernes forskellige pensionsbehov.

Det er min opfattelse, at en seriøs behandling af ATP- og LD-fondenes situation kræver en bred gennemgang af hele grundlaget for og opbygningen af navnlig ATP.

For så vidt angår Lønmodtagernes Dyrtidsfond er interessen måske med større ret koncentreret om formueforvaltningen. Der er jo tale om en én gang for alle afgrænset kreds af kontohavere og en klar afviklingsperiode frem til ca. år 2030, men jeg mener, at problematikken omkring LD har så meget med forvaltningen af ATP-midlerne at gøre, at de to fondes fremtid bør tilrettelægges under ét efter en samlet behandling, og jeg er ved at drøfte et kommissorium for et udvalg, der skal beskæftige sig med denne opgave, med arbejdsmarkedets hovedorganisationer, et udvalg, hvori alle berørte parter er med.

Jeg har ikke tænkt mig at foretage en detaljeret gennemgang af alle lovforslagets enkeltheder, men jeg vil godt fremsætte en del bemærkninger for at understrege de problemer, jeg ser i lovforslaget.

Den første del af forslaget drejer sig om en forhøjelse af grænsen for, hvor stor en del af fondsmidlerne der kan anbringes i aktier og lignende risikobetonede aktiver. Grænsen er nu 20 pct., og den ønskes sat op til 30 pct. For ATP's vedkommende er der ikke noget aktuelt behov. ATP har hidtil, hvis man gør op efter er-

hvervelsespriser, som ATP gør i sit årsregnskab, placeret godt 10 pct. af sine midler. Hvis man gør op efter ultimokurs, er der tale om, at ca. 15 pct. af formuen er placeret risikovilligt, og intet tyder på, at der pludselig skulle blive et behov for en kraftig forhøjelse af den post, de har på i alt godt 8 mia. kr. efter kursværdien. Der er altså for ATP's vedkommende god tid til en grundig overvejelse på dette punkt.

For så vidt angår Lønmodtagernes Dyrtidsfond ligger det anderledes. Fondens muligheder med de nuværende grænser må anses for udtømt. Ved udgangen af 1986 svarede kursværdien af aktier og lign. til 19,4 pct. af formuen. I bemærkningerne til lovforslaget begrundes ønsket om en forhøjelse af 20-pct.-grænsen til 30 pct. bl.a. med, at pensionskasserne anvender erhvervelsespris. Derfor hævdes det, at pensionskassernes grænse på 25 pct. i realiteten er højere, og derfor foreslås der 30 pct. Denne begrundelse holder ikke, idet hovedparten af pensionskasserne ifølge oplysninger fra Industriministeriet gør brug af ultimokurs, ligesom LD gør det.

Jeg vil ikke afvise, at der kan være grund til at se på ideen om en forhøjelse, som jeg ved at dyrtidsfondens bestyrelse er ivrig efter at få gennemført, men jeg kan på den anden side ikke forstå, at det skal betragtes som en hastesag, der ikke kan afvente en grundig behandling i den sammenhæng, jeg før nævnte.

Jeg er ikke sikker på, at det regnskabsmæssige problem, LD har, skal løses på denne måde, for hvis man forhøjer de 20 pct., er det vel for at tilskynde til flere investeringer i aktier og ikke for at udstyre fonden med en stødpude til at opfangе kursstigninger på de gamle investeringer. Det er vel flere risikovillige investeringer, forslagsstillerne tænker på, for der er jo masser af kapital til rådighed for de sikre projekter og de sikre virksomheder, og hvis risikobetonede investeringer fra fondene virkelig skal betyde noget for erhvervslivet generelt, kræver det en radikal omlægning af fondenes politik. Den bør ikke gennemføres uden en omhyggelig gennemtænkning af konsekvenserne ikke alene for fondene og for erhvervslivet, men først og fremmest for kontohaverne. Vi må ikke glemme, at det drejer sig om lønmodtagere, hvis indtægter i pensionsalderen vi ønsker at sikre.

Den anden del af forslaget, vedrørende fondsforvaltningen, går ud på, at grænserne for

[Arbejdsministeren]

investering i en enkelt virksomhed skal fordobles fra 20 til 40 pct. af den samlede aktiekapital i virksomheden. Det drejer sig om en grænse for, hvad de to fonde tilsammen kan investere i den enkelte virksomhed, men forslaget indebærer ikke desto mindre, at der sker en helt afgørende kvalitativ forandring i investeringen, der rækker langt ud over den kvantitative. Den, der erhverver en aktiepost på op imod 40 pct., vil i mange tilfælde få en ejers indflydelse og ansvar. Fra at være en betydelig investor bliver den pågældende fond let egentlig erhvervsdrivende.

Foruden de betydelige principielle betænkkeligheder, der uvilkårligt må melde sig ved en sådan udvidelse af fondenes virkefelt, ser jeg også nogle store praktiske vanskeligheder med hensyn til, hvorledes fondene med den nuværende opbygning kan administrere opgaven som erhvervsdrivende. Er fondene overhovedet rustet til at påtage sig dette ansvar?

Her kommer anden del af lovforslaget ind i billedet, forslaget om, at medarbejdere i en virksomhed, hvor ATP eller LD erhverver en aktiepost, skal have en lovbestemt indstillingsret vedrørende fondenes stemmeret på selskabets generalforsamling. Denne ret bliver jo først rigtig noget værd, når aktieposten er så stor, at den giver en reel medbestemmelse vedrørende virksomhedens ledelse, og det er vel her, man skal se motiverne for forslaget om en 40-pct.-grænse.

Jeg virker, hvor jeg kan komme af sted med det, for medarbejdernes medejendomsret og medindflydelse, når den bygger på frivillighed, men her drejer det sig om noget helt andet. Når fondene har aktier i en virksomhed, er det ikke medarbejderne, men de kollektive kontohavere i Lønmodtagernes Dyrtidsfond og de pensionsforsikrede i ATP, der ejer aktiverne.

Hvis fondens bestyrelse udpeger en medarbejder som sin repræsentant, er det naturligvis i orden; det kan man gøre i henhold til gældende lovgivning. Men det er noget helt andet, at lovgivningsmagten fratager fondsbestyrelsen en del af bestemmelsesretten og overgiver den til personer, der i denne forbindelse er udenforstående. Det er jo ikke i deres egenskab af kontohavere, de får overdraget ejerbeføjelser.

Rent bortset fra de betydelige juridiske betænkkeligheder, man kan have herved, vil en sådan ordning kunne være kimen til kompeten-

cestrid og usikkerhed om en funktion, som tværtimod bør være omgivet af størst mulig klarhed.

I det moderne erhvervsliv er der en stigende forståelse for, at bestyrelsen har en funktion i ledelsen, der stiller store krav til medlemmernes saglige, forretningsmæssige indsigt og kompetence. Jeg forstår derfor godt, at forslagsstillerne i bemærkningerne med stor forsigtighed omtaler dette forslag som et forsøg, men jeg forstår ikke, at man overhovedet vil fremlægge en så vidtrækkende, men tydeligvis ubearbejdet tanke som et lovforslag.

Forslaget om at give LD og ATP samme adgang til at oprette 100 pct. ejede datterselskaber, som pensionskasser har, bl.a. med henblik på finansiering af forsknings- og udviklingsaktiviteter og udvinding i den danske undergrund, synes jeg da er noget, man kunne overveje, men også dette emne er bedst egnet til overvejelser i en større sammenhæng, hvor man mere indgående kan få klarhed over, hvad datterselskaberne tænkes anvendt til. Skal det være helt almindelige selskaber, eller skal det være selskaber med begrænset ansvar sammenlignet med f.eks. de partnere, der indgår i de pågældende selskaber?

Navnlig for LD må man ved udformningen af investeringspolitikken være opmærksom på, at den tid ikke er så fjern, hvor aktiver skal realiseres for at dække udbetalingerne. Væksten i LD's kapital er ved at kulminere. Den er nu på ca. 400 mio. kr. om året, men snart går det den anden vej.

I det lange perspektiv er det ATP, interessen må samles om. Formuen blev i sidste regnskabsår forøget med ca. 8 mia. kr., og i 1989 bliver væksten endnu større på grund af den vedtagne fordobling af bidragene for de fleste lønmodtagere. Det giver i sig selv ca. 2 mia. kr. årligt. Den fremtidige vækst bliver altså på 10 mia. kr. om året. Det er store tal, vi taler om, og derfor bør vi tænke os grundigt om, før vi beslutter os.

Jeg tror, jeg har gjort det klart, at regeringen må afvise det foreliggende lovforslag, men jeg vil fortsætte drøftelserne med arbejdsmarkedets parter om etablering af et udvalg, der hurtigt, grundigt og effektivt kan skaffe et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag for så vidt angår LD's og ATP's fremtid.

[Arbejdsministeren]

Det at nedsætte udvalg er ikke nogen ny idé. Vi har for længst erkendt, at der er nogle problemer, der skal ses på. Vi har drøftet det i regeringen allerede i foråret, og jeg henviser også til, at det blev klart erklæret i statsministerens åbningstale den 6. oktober – jeg citerer:

»Der er behov for at se på ATP's og Lønmodtagernes Dyrtidsfonds rolle i erhvervslivet. Arbejdsministeren vil derfor nedsætte et udvalg med deltagelse af arbejdsmarkedets parter med henblik på bl.a. at se på de to fondes placeeringsregler.«

Der er altså problemer, som regeringen gerne vil se på, men den løsningsmodel, som Socialdemokratiet har foreslået, må vi forkaste.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Jeg blev dybt chokeret over at høre en minister, der endda har medlemskort til Det Konservative Folkeparti, sige, at nu skal lovgivningen sætte spørgsmålstegn ved, om f.eks. hr. Poul Nyrup Rasmussen eller andre er rustet til at tage ansvaret for at udnytte ejerinteresser i det danske erhvervsliv. Når man kommer i konservative vælgerforeninger, møder man masser af rare og elskelige gamle enker, som har gået i den stråttækte skole, og som har været ganske fortrinlige hjemmegående husmødre. Hvis hr. Poul Nyrup Rasmussen ikke er rustet til at være medejer af danske erhvervsvirksomheder, skal man åbenbart nu begynde at stille eksamenskrav og lign., og så vil der næsten ikke være nogen konservative vælgere, der er rustet til at være medejer af erhvervsvirksomheder. Er det virkelig blevet konservativ politik, at ingen konservativ vælger mere må være medejer af danske erhvervsvirksomheder? Det var faktisk det, ministeren sagde.

Selvfølgelig skal de, der har pengene til det, også kunne være ejere af danske erhvervsvirksomheder. Lovgivningen skal ikke blande sig i, om det er enkefru Otilie Madsen på Frederiksberg, Lønmodtagernes Dyrtidsfond eller andre. Selvfølgelig skal de have lov til at eje de erhvervsvirksomheder, som de vil.

Bakholt (S):

Jeg venter med spænding på arbejdsministerens svar på det spørgsmål, hr. Glistrup stillede.

Den lønmodtageropsparing, som er placeret i Lønmodtagernes Dyrtidsfond, i ATP og i pen-

sionskasserne, har en afgørende betydning for vor samfundsøkonomi, når vi skal nedbringe den store arbejdsløshed, vi har, forøge vores produktion og forbedre vores betalingsbalance.

Den private opsparing i samfundet er jo stort set placeret i form af kollektiv lønmodtageropsparing. Lønmodtagernes Dyrtidsfond og ATP har derfor en afgørende betydning for sikringen af en stabil og stor opsparing i samfundet, og den skulle gerne modsvares af et tilsvarende behov for en høj investeringsindsats, samtidig med at vi får løst vores betalingsbalanceproblemer. Men en forudsætning for, at det kan ske, er, at der bliver skabt nogle mere fleksible investeringsrammer for disse institutioner.

Der er i den eksisterende lovgivning en række begrænsninger, der gør det vanskeligt og i nogle situationer umuligt for dem at gå ind i de vigtige investeringer, der skal foretages for at forbedre dansk beskæftigelse, produktion og eksport.

De begrænsninger, der findes i den nugældende lovgivning for Lønmodtagernes Dyrtidsfond og for ATP, er til skade for en forbedring af beskæftigelsesmulighederne, for eksporten og for nedbringelsen af betalingsbalanceunderskuddet, og det er derfor, vi i Socialdemokratiet ønsker dem ændret.

Socialdemokratiets forslag indebærer, at Lønmodtagernes Dyrtidsfond og ATP i højere grad kan gå ind i de betydningsfulde investeringsopgaver, som erhvervslivet og samfundet står over for, og her tænker jeg ikke mindst på den modernisering og omstrukturering af dansk industri og erhvervsliv, som er nødvendig.

Vi står over for at skulle bygge et bedre værn mod, at udenlandske selskaber overtager danske virksomheder, som det sker i større og større omfang, og i dette værn kan disse institutioner bruges som element.

Jeg vil også understrege, at det er meget vigtigt, at vi får en betydelig større forsknings- og udviklingsaktivitet i samfundet. Derfor har vi foreslået, at en større del af fondenes midler skal kunne anvendes til aktive investeringer, ligesom vi mener, at den nuværende 20-pct.'s-regel for andelen i de enkelte virksomheder er ude af takt med tiden, og derfor foreslår vi den forhøjet til 40 pct.

[Bakholt]

Skal vi sikre lønmodtagernes pensionsopsparing bedst muligt, gøres det ved at forbedre pensionskassernes investeringsmuligheder, således at vi fortsat kan have en stabil og høj realvækst i de investeringer, der skal foretages for at sikre en bedre produktion og afsætning.

Endelig vil jeg også nævne, at der i forslaget er lagt op til, at lønmodtagerne i de virksomheder, hvor Lønmodtagernes Dyrtdsfond og ATP har placeret midler, selv får mulighed for at forvalte disse. Det kan igangsætte en meget positiv og konstruktiv udvikling rundt omkring, og det er der i høj grad brug for. Dette perspektiv er helt afgørende, for herved kan vi bidrage til et inspirerende og frugtbart samarbejde, som vil betyde en mere dynamisk udvikling i de danske virksomheder.

Forslaget tilgodeser således bl.a. det behov, vi har i Danmark for at få finansieret en del af de meget store og betydningsfulde investeringsopgaver, vi står over for i de kommende år. Mange af disse investeringsopgaver forudsætter en langsigtet, risikovillig finansiering, og det er netop den, Lønmodtagernes Dyrtdsfond og ATP kan tilbyde, og derfor kan jeg anbefale forslaget på det varmeste.

Vi ønsker ikke, at denne sag skal behandles i en form for syltekrukke eller udsættes for et langstrakt udvalgsarbejde, eller hvad det nu er, arbejdsministeren rent faktisk har tænkt sig.

Grethe Fenger Møller (KF):

Det Konservative Folkeparti ønsker, at så mange som muligt får del i ejendomsretten til erhvervslivet. Jeg mener, at den politiske debat herom i de sidste 15 år har været blokeret af en række socialistiske forslag om tvangsordninger med store kollektive fonde. I foråret lykkedes det heldigvis for regeringen at skaffe flertal for en lovgivning, der dels fjerner forhindringer, dels forbedrer mulighederne for at aftale frivillige OD-ordninger på den enkelte virksomhed.

Der skal ikke være nogen tvivl om, at vi ønsker at komme videre ad denne vej. Vore forslag er et tilbud til den enkelte virksomhed og dens medarbejdere. Nu, hvor en række af regeringens forslag er vedtaget af Folketinget, foreligger der flere muligheder for, at den enkelte virksomhed og dens medarbejdere kan vælge en ordning, som passer til forholdene netop på den virksomhed.

I den konservative folketingsgruppe er vi modstandere af tvang og kollektive ordninger. I Socialdemokratiet er det anderledes, det viser det fremsatte lovforslag.

Socialdemokratiet ønsker for det første, at medarbejderrepræsentanter inddrages i forvaltningen af de aktieposter, fondene besidder. For det andet ønsker Socialdemokratiet, at fondene får udvidet adgang til at foretage risikobetonede investeringer. Begge forslag vedrører forvaltningen af fondenes formuer. Forslagene berører således ikke tilvejebringelsen af formuerne eller udbetalingen af disse til pension.

Det er efter min mening betænkeligt. Det er vores opfattelse i den konservative folketingsgruppe, at vidtgående ændringer i fondenes formueforvaltning skal og må have en seriøs og grundig behandling, som også omfatter en diskussion om selve grundlaget for opbygningen af disse fonde, navnlig ATP.

Jeg mener ikke, det er udtryk for nogen syltekrukke, som hr. Bakholt sagde, at man ønsker at overveje det seriøst og grundigt, inden man ændrer på ting, der er af afgørende betydning for samfundsudviklingen.

Socialdemokratiet foreslår, at grænsen for, hvor stor en del af ATP-fondens midler der skal kunne investeres i f.eks. aktier, hæves fra 20 til 30 pct. Men hvordan er situationen i dag? I dag er det sådan, at ATP kun har anbragt ca. 15 pct. i sådanne aktiver. Der er altså ikke noget akut behov for at hæve investeringsgrænsen ud fra dette synspunkt.

Med LD ser det lidt anderledes ud, for dér har man næsten nået de 20 pct., og dér kunne der være behov for at se på ideen om forhøjelse af Dyrtdsfondens investeringsgrænse. Det er ikke hogen hastesag. Jeg mener, det hænger sammen med, hvad der sker på ATP-området.

Hvad er det så man vil med dette forslag? Vil man forbedre investeringsmulighederne, og hvad er det egentlig, man kunne frygte, hvis det blev vedtaget? Jeg mener, man kunne frygte, at vi fik en magtkoncentration af dansk erhvervsliv i nogle ganske få fonde, og det ønsker vi ikke at medvirke til. Vi ved, at de børsnoterede aktier kun udgør 7 pct. af den samlede formue og dermed ca. 10 pct. af den omsættelige del. Vurderet i forhold til lønsummen, der i 1986 udgjorde ca. 350 mia. kr., er værdien af de børsnoterede aktier forholdsvis begrænset, og det ville være en forholdsvis nem, en overkomme-

[Grethe Fenger Møller]

lig opgave for visse pensionskasser at opkøbe samtlige børsnoterede aktier i løbet af ganske få år. Vi ønsker ikke en sådan koncentration af magt og kapital. Vi ønsker en spredning af ejendomsretten, og vi ønsker frivillighed. Jeg mener heller ikke, at Socialdemokratiets forslag er udtryk for en mere rimelig formuefordeling, for den vil ikke blive påvirket i nævneværdig grad, hvis LO-kontrollerede fonde opkøbte samtlige børsnoterede aktiver. Værdien af disse selskaber er nemlig for lille til at kunne påvirke formuefordelingen ved ejerskifte, fordi $\frac{3}{4}$ af den omsættelige formue i Danmark er placeret i passiv kapitalanbringelse, fortrinsvis i boligmassen og i den offentlige sektor. Men hvad er det så, Socialdemokratiet ønsker? At fremme investeringerne? Jamen det gør vi også. Det er meget afgørende for Det Konservative Folkeparti og også for regeringen, og det er helt nødvendigt, hvis vi skal klare at bekæmpe arbejdsløsheden og fjerne underskuddet på betalingsbalancen.

Nu er det sådan, at stigende investeringer ikke bare er et spørgsmål om muligheden for at fonde kan investere i aktier. Det er i høj grad også et spørgsmål om erhvervsklima, rente, rentabilitet, indtjeningsevne. Derfor mener jeg der er grund til at se på, at hvis ATP og LD i stigende omfang foretager risikobetonede investeringer, så kan det komme til at gå ud over de personer, hvis formål ATP og LD skal tjene.

Til allersidst vil jeg sige, at jeg ikke kan opfatte dette som et demokratiforslag. Det, at man vil give medarbejderne mere indflydelse, opfatter jeg som et falsk forslag, for det er ikke os, som betaler til LD eller til ATP, der får medindflydelse. Det er medarbejderne i de virksomheder, som ATP og LD skal investere i i henhold til det socialdemokratiske forslag, og det mener jeg ikke er en rigtig fremgangsmåde.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Fru Grethe Fenger Møllers kærlighedserklæringer til spredning af ejendomsretten lød, som om hun har indmeldt sig i BZ-bevægelsen, men nok om det.

Derimod var det dejligt at høre, at hun har den sympativækkende tanke, at hun er imod tvang. Men hvorfor i alverden vil man så tvinge ATP og Lønmodtagernes Dyrtingsfond, så at de penge, de vitterligt har, må de stort set kun an-

bringe i det ligesom i den foregående sag på dagsordenen forkætrede: disse væmmelige, passive kapitalanbringelser, som lovgivningen skulle modvirke på enhver måde? Men når det skal ind, som dette forslag går ud på, i højere omfang i aktive erhvervsinvesteringer for at fremme dansk erhvervsliv, så skal de i ATP og Lønmodtagernes Dyrtingsfond tvinges til, at det må de ikke.

Er det den tvang, fru Grethe Fenger Møller er tilhænger af, så lød det ikke pænt, at hun sagde, at hun var modstander af tvang.

Aage Frandsen (SF):

SF er enig med Socialdemokratiet i de intentioner, der ligger i forslaget. Vi betragter det som to ting, man har ønsket at tilgodese. For det første muligheden for, at lønmodtagerfonde i større udstrækning kan få indflydelse på erhvervslivet. Hvad er alternativet? Det er erhvervslivet selv, der har indflydelse på det, og det er sandelig ikke spredning af ejendomsretten.

Det andet, vi ser som hovedformål, er, at de, der er ansat i virksomheder, hvor lønmodtagerfondene har investeret penge, får indflydelse på pengenes placering og på pengenes anvendelse.

De intentioner er vi enige i. Derfor betragter vi det forslag, som er kommet fra Socialdemokratiet, som et fornuftigt, men kun ét skridt på vejen i retning af at demokratisere erhvervslivet.

Vi mener ikke, at der overhovedet burde være loft over, hvad man kan investere i privat erhvervsliv. Hvorfor skulle der egentlig være det? Vi mener, at lønmodtagerne i de enkelte virksomheder, hvor pengene er investeret, skulle have den fulde ret, efter at pengene er placeret; så var der tale om reel indflydelse. Derfor mener vi, at man med rimelighed kunne stille en række spørgsmål til de eksisterende ordninger, og de kunne så indgå i arbejdsministerens arbejde omkring de to fondes videre formål.

Man kunne for det første spørge, hvorfor der overhovedet skal være begrænsninger i, hvad pengene kan anvendes til. Det kan kun være, skal vi sige politiske begrænsninger. Det kan ikke være økonomiske. Det kan ikke være begrænsninger ud fra erhvervslivets interesse i at få den bedst mulige investering og få tilført kapital.

[Aage Frandsen]

For det andet kunne man spørge: Hvorfor skal de ansatte i virksomhederne, hvor man er så bange for de dér slemme fonde, som styrer, ikke have den fulde dispositionsret, efter at pengene er placeret, dvs. optræde på generalforsamlinger med disse penge som deres stemmeret?

Det tredje, man kunne spørge om, er: Hvorfor skal der overhovedet være arbejdsgiverrepræsentanter i ATP-fonden? Det er trods alt lønmodtagernes penge, der ligger dér. Det er en ordning, som blev lavet i 1964, og det kunne godt være, at udviklingen har været sådan siden, at man kunne sige: Skulle vi ikke overveje, om det skulle være anderledes? Og hvorfor skal der i øvrigt være samfunds- eller regeringsudpegede repræsentanter i Lønmodtagernes Dyrtingsfond? Det er igen lønmodtagernes egne penge, det drejer sig om.

En fjerde ting, man kunne spørge om, er: Når pengene placeres, hvorfor skal man så ikke også kunne stille nogle betingelser, ikke bare om, at det er en virksomhed, som kan køre videre, og at der er en vis beskæftigelse og produktion, men også en række krav om miljø og produktionens indhold?

Det gør altså, at vi fra SF's side mener, at man må stille en række krav omkring Dyrtingsfonden, omkring ATP. Vi er nået frem til, at til trods for at vi er enige i intentionerne i det socialdemokratiske forslag, har vi fremlagt et forslag til folketingsbeslutning, som går ud fra disse principper: at man i virkeligheden slår de to fonde sammen, at lønmodtagerrepræsentanter får den fulde dispositionsret, at der ikke skal være noget loft over, hvad pengene kan anvendes til, og at lønmodtagerne i de pågældende virksomheder skal kunne stille krav om, hvad pengene skal anvendes til, når de endelig placeres.

Ud over disse principielle betragtninger vil jeg godt sige, at vi vil gå ind i arbejdet i udvalget med henblik på at få forslaget gennemført. Vi håber, det kan lade sig gøre at gennemføre en ændring. Under alle omstændigheder tror vi, der er flertal her i Folketinget for, at man går videre i retning af, at lønmodtagerne i de virksomheder, hvor fondenes midler anvendes, får den fulde dispositionsret, sådan at, skal vi sige nærdemokratiet bliver mere reelt end det, der er lagt op til i det her forslag.

Skrumsager Skau (V):

Når jeg hører hr. Bakholt og hr. Aage Frandsen om ATP- og LD-fonden, ved jeg ikke, om der er noget, jeg har misforstået. Jeg mente, at ATP-fonden i sin tid blev oprettet for at give lønmodtagere en tillægspension, men jeg forstår efterhånden, at det skal bruges til opkøb af danske virksomheder, og at det ikke drejer sig om passiv investering, men virkelig om aktiv investering, på den måde, man her taler om at centralisere styringen af dansk erhvervsliv, en styring, som skal foretages af en håndfuld mennesker.

Vi har nok nogle forskellige opfattelser af, hvad demokrati er. I Venstre mener vi, at demokratiet hører til den enkelte lønmodtager, og at det er den enkelte lønmodtager, der selv skal være med til at bestemme helt nøjagtigt, hvor hans egne penge på hans egen konto skal investeres, for at han kan sikre sig det mål, som er væsentligt, nemlig en god og tryk pensionsistilværelse. Men jeg kan forstå på de herrer, at det slet ikke er det, det drejer sig om, og det er jeg meget ked af.

Jeg kan forstå, at der er en kæmpeskel, en afgørende forskel mellem den socialdemokratiske tankegang og SF's tankegang og så Venstres tankegang vedrørende demokrati.

Det, der ligger i det socialdemokratiske forslag, er næsten frit slag for ATP og LD til at boltre sig på aktie- og virksomhedsmarkedet, og det er det, vi går imod. Vi går meget stærkt imod planøkonomi, hvad der lægges op til i det forslag, vi har her, i stedet for markedsøkonomi. Som tidligere sagt er hensigten med ATP at sikre lønmodtagerne en tillægspension, som ATP også står for.

Forslaget fra Socialdemokratiet indebærer ikke, at erhvervslivet får tilført mere kapital. Nej, det, forslaget går ud på, er, at man skal ud og købe aktier på markedet. Det er aktier, som ejes af andre. Det kan være andre fonde, det kan være private, som hvis de kan se, at de får en bedre kurs på markedet, sælger ud og placerer deres midler på anden måde, f.eks. som opsparing i banker. Hvis det er private personer, får de måske så meget kapital, at de føler sig foranlediget til at forbruge den opsparede kapital, også fordi deres muligheder på den måde føles begrænset. Derfor kommer der ikke umiddelbart flere penge til virksomhederne ved opkøb af aktier.

[Skramsager Skau]

Så er der stemmeretten. Det er væsentligt for Venstre, at den følger den enkelte lønmodtager. Men her går det på, at man bryder forbindelsen mellem kontohaveren og stemmeretten, og det går Venstre imod.

Jeg synes, det fremgår af lovforslaget, at Socialdemokratiet fuldstændig glemmer, at LD-midlerne løber ud i løbet af de næste 40 år, som arbejdsministeren har sagt.

Venstre kunne godt tænke sig et helt andet forslag, og det er det, som jeg håber at arbejdsministerens udvalg vil arbejde henimod, nemlig at den individuelle indskyder får rettighederne i stedet for en håndfuld udvalgte. Den enkelte skal have mulighed for at bestemme, hvem der skal administrere hans pensionsformue, ikke som i dag, hvor vi har delt det op i ATP og LD, og hvad vi ellers har af pensionsopsparingsordninger. Så kan de forskellige pensionskasser, pengeinstitutter, ATP, Statsanstalten, og hvad vi ellers har, tilbyde sig på markedet, og så kan lønmodtagerne vælge, hvilken institution de mener kan forvalte deres midler på den bedst mulige måde for at sikre formålet. Og igen: Formålet er at sikre en tryk pensionisttilværelse.

Pensionskasserne kan så deles op på forskellige erhvervsinvesteringsområder. Det kan være det grønne område, det kan være industriområdet, det kan være serviceområdet. Det kan også være aktier eller obligationer, og selvfølgelig beholder kontohaveren stemmeretten, således at den kan udøves over for det selskab, man nu har aktier i. Det kan være det selskab, man selv arbejder i, og på den måde får man indflydelse.

Venstre går altså meget, meget stærkt og kraftigt imod det socialdemokratiske forslag. Vi går ind for en liberalisering. Vi går ind for en demokratisering. Vi går ind for valgfrihed. Og valgfrihed opnås med det forslag, jeg her har nævnt.

Jørgen Estrup (RV):

Lad mig starte med at sige, at vi i Det Radikale Venstre ligesom Socialdemokratiet finder, at det er væsentlige problemer, der her er rejst, og at det er vigtigt, vi får diskussionen. Det er bl.a. derfor, der har gået en ganske intens of-fentlig debat forud.

Vi er enige i, at lønmodtageropsparingen er af afgørende betydning for dansk økonomi. Vi

er også enige i, at den opsamlede kapital skal nyttiggøres, sådan at den kan inddrages, hvor der er brug for risikovillighed, hvor det er det, der er problemet. På mange punkter er det ikke bare opsparingen, der er et problem, men nok så meget at finde de rigtige investeringsprojekter og så få knyttet den risikovillige kapital til, som er nødvendig.

Realiteten er, at hvis man giver friere udfoldelsesmuligheder for fonde og andre kapital-koncentrationer, kan man komme til at åbne for endnu stærkere koncentrationer i dansk erhvervsliv og på kapitalmarkedet. Det ønsker vi ikke fra radikal side. Tværtimod mener vi, at kampen mod kapitalkoncentrationstendenser er vigtig, og at det, man har brug for i dag, faktisk er en decentralisering, øget vægt på den indflydelse, der kan gives på den enkelte arbejdsplads.

Jeg tror egentlig, at vi meget langt er enige på det punkt med Socialdemokratiet. I hvert fald har vi tidligere i fællesskab afgivet en beretning i Det Politisk-Økonomiske Udvalg, som netop lægger vægt på decentralisering og nedbrydning af kapitalkoncentrationstendenser. Jeg vil mene, at det af og til er ordvalget, der får én til at læse tingene anderledes, end de er ment.

Jeg synes, at man i dette tilfælde først og fremmest skal koncentrere sig om det, som er afgørende, nemlig om der bliver tale om en bestemmende indflydelse eller der ikke bliver tale om en bestemmende indflydelse. Det er det afgørende punkt.

På det punkt mener jeg, at forslaget er ganske klar tale. Når man går fra 20 til 40 pct. med hensyn til mulighederne for at investere i den enkelte arbejdsplads, vil der i en række tilfælde blive tale om bestemmende indflydelse og dermed også mulighed for en større kapitalkoncentration, og det kan vi ikke støtte.

Man har i forslaget forsøgt en opblødning ved at inddrage medarbejderne, men den opblødning finder jeg ikke umiddelbart vellykket. Man skriver, at der skal være ret til en indstilling, som fondsbestyrelsen så har pligt til at følge – og så citerer jeg: »medmindre afgørende økonomiske hensyn ved midlernes placering ... og andre overordnede forvaltningshensyn ... taler derimod«.

Det er det, der nogle steder er blevet kaldt en nødbremse, og som vi ikke finder er reel medbestemmelsesret. Det viser i øvrigt meget godt,

[Jørgen Estrup]

hvad problemet er ved at give reel medbestemmelse, når ejendomsretten ligger et andet sted, og det er også det problem, vi mange gange er stødt på, når vi har diskuteret det socialdemokratiske overskudsdelingsforslag.

Det er nok de to afgørende problemer i forslaget, og i forhold til dem er spørgsmålet om at give større frihed for risikovillighed, altså ændring af procenten fra de 20 til de 30, og at åbne for 100 pct.-ejede datterselskaber, underordnet.

Vi kan beklage fra radikal side, at man har kædet dette så tydeligt sammen med eksportpakken, sådan som det bl.a. er gjort i dagspressen, og sådan som det fremgår af fremsættelsen. Det lukker nok nogle muligheder for rendyrket problemstilling. Fra radikal side vil vi gerne arbejde videre med problemet, og vi finder det vigtigt, at Socialdemokratiet måske selv i forslaget har nøglen til en løsning, i og med at man i bemærkningerne så stærkt understreger, at det, der er galt med LD's og ATP's stilling i øjeblikket, er, at de er ringere stillet end pensionskasserne i gældende lovgivning. Hvis temaet for den kommende dialog er ligestilling, så er vi helt parate til at tage den diskussion og den samtale, men på det foreliggende grundlag kan vi ikke støtte det.

Bollmann (CD):

Socialdemokratiet foreslår her en ændring af LD's og ATP's muligheder for at foretage investeringer i erhvervslivet.

Det første spørgsmål fra CD, der rejser sig, er, om det overhovedet er det rigtige grundlag, vi får en sådan diskussion på. Er det egentlig rigtigt, at vi starter diskussionen her i salen frem for først at høre, hvad fondene og arbejdsmarkedets parter egentlig mener? Det kan da godt være, at Socialdemokratiet på forhånd føler sig sikker i den henseende, men det er ikke ensbetydende med, at alle vi andre er i samme situation, at vi er i besiddelse af den samme viden.

Først foreslår man altså en mulighed for, at fondene får større adgang til risikobetonede investeringer, hvor man ønsker den nuværende grænse hævet fra 20 til 30 pct. Jeg synes, at der med ministerens bemærkninger i baghovedet er en væsentlig forskel på behov og ønsker, når vi ser på de to fonde. Derfor kan der godt være behov for at undersøge det nærmere. Vi ved, at LD i hvert fald er interesseret.

Vi er enige med ministeren i, at det ikke kan være noget, der ikke kan afvente et udvalgsarbejde, og derfor ser vi i CD frem til det arbejde, ministeren er ved at tilrettelægge med deltagelse af arbejdsmarkedets parter.

Under et sådant udvalgsarbejde vil der vel også være mulighed for at diskutere andre ting, andre sider af ATP end netop forvaltningen af formuen. Jeg mener ikke mindst, at dette har forbindelse med hele pensionsstrukturen i fremtiden for lønmodtagerne.

Så er der det andet forslag, om at forhøje grænsen for, hvor meget der fra fondenes side samlet kan investeres i en virksomhed ved at man flytter grænsen fra 20 til 40 pct. Vi mener i CD, at en sådan udvidelse af mulighederne i realiteten vil kunne give fonden en dominerende indflydelse, og jeg vil sige ganske klart, at det ønsker vi ikke. Jeg er nu heller ikke sikker på, at det overhovedet kan komme til at fungere.

Jeg synes, man specielt kunne spørge forslagsstillerne, hvad det praktiske resultat vil være, hvis den del af forslaget, der vedrører indflydelsen fra medarbejderne i de virksomheder, hvor fonden investerer, bliver ført ud i livet.

Man kan også spørge på en anden måde: Er det noget, de automatisk får adgang til, altså uden betingelser, f.eks. uden hensyn til hvor længe de har været i virksomheden, osv.? Jeg synes, den del af forslaget er utrolig uklar. Den giver anledning til – for os i hvert fald – mange bange anelser.

Jeg vil gerne på CD's vegne slå fast, at vi ikke ønsker at ændre princippet om arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet. Det tror jeg nok man har hørt før. Jeg ved ikke, om det er det, der er meningen. Det er det jo nok, men så vidt jeg husker, er der ikke på det område sket grundlæggende ændringer i hovedaftalen mellem arbejdsmarkedets parter.

Så er der endelig spørgsmålet om muligheden for oprettelse af datterselskaber i lighed med pensionskasserne, i øvrigt en sammenligning, man har foretaget flere steder i lovforslaget. Jeg ved ikke, hvor relevant den sammenligning egentlig er, for efter vor opfattelse er der fortsat store og principielle forskelle mellem pensionskasser og de to fonde, vi her taler om. Men det hænger sammen med resten af de ting, vi finder ikke er ordentligt undersøgt.

[Bollmann]

Vi må sige alt i alt, at vi ikke kan støtte S-forlaget, som det ligger her. Vi er selvfølgelig villige til at drøfte enkelte detaljer, men vi vil meget gerne afvente resultatet af det arbejde, som ministeren har bebudet her i dag.

Glistrup (FP):

Det Radikale Venstres ordfører holdt en altmodisch tale, faktisk fra klunketiden. Det var måske meget rigtigt i Ove Rodes og Edvard Brandes', måske endda i Bertel Dahlgaards lilleput-Danmark, at det ville være en stor kapitalkoncentration, som man skulle passe på. Men nu er Danmark for fuld fart på vej ind i EF's indre marked, samtidig med at vi er nødt til med den valutastilling, vi har, at være meget, meget, meget åbne over for udlandet. Så er de små håndører, som ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond ejer, ikke, når vi skal optage dysten mod de store japanske og amerikanske foretagender, nogen kapitalkoncentration.

Derfor er De Radikales betragtninger aldeles forfejlede, men ikke så forkerte som Venstres. Altså, tænke sig at høre Venstres ordfører tale, ordføreren for Danmarks Liberale Parti, hvorefter man skal have frihed i erhvervslivet til at råde over tingene! Og så kommer han og siger det, som Fremskridtspartiet, bevares, har sagt mange gange, at det dér med at gå ud og købe aktier op, gavner jo ikke nogen. De, der bare køber aktier, gavner ikke erhvervslivet. Det er en aktiesælger, der kommer af med noget, og en aktiekøber, der får noget. Det ville da være morsomt, hvis man overførte til skatteregler og lign., at den slags aktionærskifter er der da ikke nogen som helst grund til at tage hensyn til.

Mon ikke det afgørende i den kommende tid vil være aktieemissioner, aktieudvidelser? Det er i allerhøjeste grad til gavn for dansk erhvervsliv i den nuværende teknologiske situation, i en så trængt position, at det kan få tilført den fornødne kapital derfra, hvor kapitalen er.

Nu ligger kapitalen ulykkeligvis i ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond. Det er ikke Fremskridtspartiets skyld. Vi er rede til den dag i morgen at overføre pengene dertil, hvor de hører hjemme, nemlig statskassen, og så falder alt det andet væk. Men så længe pengene rent faktisk ligger dér, har vi ikke råd til at være kostforagtere i Danmark og sige, at de penge vil vi ikke have.

I øvrigt kunne vi akkurat lige så godt sige, at vi vil have vandet til at løbe op ad bjergskråningerne i stedet for at løbe ned af bjergskråningerne, når vi siger, at de penge vil erhvervslivet ikke have. For selvfølgelig: De, der råder over snesevis af milliarder kroner, hvad der er tale om her, får dem med hurlumhejstreger af den ene eller den anden art ud i det aktive erhvervsliv.

Men det, der er problemet, er, at det meget gerne skulle komme åbent og gennemskueligt og regelret og på en måde, så der ikke er unødige advokatforsinkelser, ud til virksomhederne, sådan at det virkelig er den ansvarlige kapital, som Venstre taler så højt om ved andre lejligheder, hvor man virkelig er den ansvarlige erhvervsdeltager og ikke bare en passiv kapitalanbringer.

Det er det, der virkelig skal være tale om, for det er ofte i situationer, hvor man ikke har tid til at vente på alverdens sagførerkonstruktioner, f.eks. hvor man skal udvide et produktionsanlæg for at udnytte en eksportchance, ellers vil en god og sund virksomhed tippe over, og så gælder det om hurtigst muligt at kunne tegne aktiekapital derfra, hvor pengene kan komme, og det skal man være glad for.

Så blandede Venstres ordfører det hårdt misbrugte begreb »demokrati« ind i denne debat. Hvad i alverden har det at gøre med demokrati, om ATP har sine penge i kreditforeningsobligationer eller i aktier i Den Danske Bank, eller hvor ATP nu vil anbringe de penge, som ATP vitterlig ejer med Venstres velsignelse, og som Lønmodtagernes Dyrtidsfond vitterlig ejer med De Konservatives velsignelse i sin tid? De penge skal selvfølgelig også kunne bruges på en fornuftig måde. Vi er liberale i Fremskridtspartiet, og vi er imod, at lovgivningsmagten laver nogle skranker overhovedet for, hvordan folk selv må bruge de penge, de lovligt ejer, og det gælder ikke bare Thor-, det gælder skam også Loke-virksomheder som ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond. De skal også have deres frihed. Det, vi forstår ved demokrati, er nemlig, at også Loke-virksomheden har en frihed til at råde, og at lovgivningsmagten ikke skal binde dem hænderne på ryggen.

Derfor er det foreliggende lovforslag et fremskridt, et for lille fremskridt, deri er vi enige med hr. Aage Frandsen.

[Glistrup]

Der er et par bestemmelser, som vi af principielle grunde ikke kan lide; det er detaljer. Det er punkt 4 i henholdsvis § 1 og § 2, specielt det sidste punktum, hvor det siges, at man skal være pligtig lovgivningsmæssigt til at stemme på en vis måde, når man er aktionær. Det kan vi ikke lide. Og specielt i § 2 er der kommet en fuldstændig meningsforstyrrende trykfejl ind, så den er aldeles tåbelig, som den er udformet, også rent teknisk.

Men bortset fra det er dette forslag altså et skridt i den rigtige retning.

(Kort bemærkning).

Skrunsager Skau (V):

Det er klart, at pengene skal have mulighed for at tilflyde dansk erhvervsliv, men det er de enkelte lønmodtagere, dem, der indbetaler penge til fondsmidler, til pensionsmidler, som bestemmer over dem. De skal have valgfrihed; det er det rigtige demokrati.

Så vil jeg gerne spørge hr. Glistrup: Jamen er der nogen emissioner, som ikke er blevet solgt endnu? Nej, alt er blevet solgt.

Jeg kunne ikke lide hr. Glistrups udtryk: Det er ATP, der ejer pengene. Nej, efter min mening er det lønmodtagerne. Det er dem, der har indbetalt dem.

Og så et sidste spørgsmål: Jamen er der nogen af de penge, som ATP og LD har fået indbetalt, som ikke er blevet brugt? Nej, alle midlerne er i funktion i det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Der er nu masser af emissioner, der ikke har kunnet fuldtegnes, og i hvert fald gælder det, at jo mere frit man giver kapitalen lov til at strømme ind, jo bedre vilkår for erhvervslivet kan disse penge selvfølgelig blive anbragt på. Hverken ATP eller Lønmodtagernes Dyrtingsfond har fået penge fra nogen som helst andre end fra den danske stat. Der er ikke én lønmodtager, der har indbetalt en øre til Lønmodtagernes Dyrtingsfond – dér er det særlig klart – men i realiteten heller ikke til ATP. Det er noget, man har lavet herindefra. Man har altså draget de konklusioner, at nu er det dem, der ejer det, og er nået frem til den demokratiopfattelse, som hr. Skrunsager Skau har. Det er jo mere kraftigt, end hr. Anker Jørgensen nogen sinde har

lanceret noget ØD-forslag med, at lønmodtagerne som det demokratiske skal bestemme det hele, og det er dem, der skal råde hele vejen igennem.

Vi har nu engang den lovgivning her i Danmark, at de milliarder, vi taler om her, ejes af de juridiske personer, der hedder ATP og Lønmodtagernes Dyrtingsfond, og derfor må det også være disse juridiske personer, der disponerer over dem, ganske som når det er juridiske personer som Mejeriselskabet Danmark eller A. P. Møllers rederier; så er det dem, der kan disponere. Sådan er nu engang dansk jura.

Men jeg er da helt enig i, at det lykkeligste var, hvis vi kunne enes om at likvidere de to foretagender og simpelt hen sige, at alt, hvad Lønmodtagernes Dyrtingsfond og ATP har, med det samme går over i statskassen til formindskelse af statsgælden. Det var den rationelle og retfærdige måde at løse det her på.

Glønborg (KRF):

Dette lovforslag får ikke blodtrykket til at stige hos os i Kristeligt Folkeparti. Vi går ind for en spredning af ejendomsretten og kan støtte de sider af forslaget, som fremmer den sag.

Men vi går også ind for den enkeltes ansvar, både for forvaltningen af egne midler og for hele erhvervslivets funktion. Vi er modstandere af at have bestyrelser for store centrale fonde til at dirigere dansk erhvervsliv med andres penge. ATP og LD skal skaffe afkast til pensioner og samtidig være med til at finansiere erhvervslivet, ikke styre det.

Vi mener, at det vil være mest fornuftigt, som arbejdsministeren har foreslået, at vi tager reglerne for virksomheden op til drøftelse og ser på, om der er behov for visse justeringer. Vi er absolut åbne over for en drøftelse af disse ting, men ser ikke, at der er noget akut behov for at få nogle revolutionerende omdannelser lige netop nu.

Preben Møller Hansen (FK):

Ordføreren for Kristeligt Folkeparti gav udtryk for, at dette lovforslag ikke fik blodet til at fare vildt rundt i kroppen. Jeg har nærmest på fornemmelsen, at de kristne har fiskeblod i årerne, idet de koldt og kynisk ser på, at vi her i dette Ting skærer ned på almindelige menneskers levevilkår uden så meget som at rynke på panden, og man må være ret kold, når man som kristen kan acceptere noget sådant.

[Preben Møller Hansen]

Med hensyn til det forslag, der foreligger her, må jeg sige, at jeg blev noget overrasket, da debatten tog form. Nogle af modstanderne af forslaget giver udtryk for, at man er modstander af, at det er for stor en kapitalkoncentration af andres penge, der skal dominere erhvervslivet. Hvad er det, bankerne gør i dette land? Det er jo indskydernes penge, man anvender, og vi har jo gentagne gange set, hvordan bankerne er gået konkurs med det resultat, at indskyderne har mistet deres penge. Der har man ikke noget at indvende imod det. Der er det ganske i overensstemmelse med fornuftig politik.

Men nu er det altså lønmodtagernes penge, det drejer sig om, og så er det, ligesom om man ser Fanden malet på væggen – nå ja, det må man ikke bruge, det ord dér – så er det, ligesom om man ser et eller andet kors på væggen, og så er det altså ganske forfærdeligt.

For mit vedkommende må jeg sige helt enkelt og klart, at vi naturligvis ikke kan gå ind for dette lovforslag, og vi kan ikke under nogen omstændigheder forstå, at SF kan give tilslutning til dette forslag.

Jeg tror, det vil være fornuftigt at erindre en lille smule om, hvad det her drejer sig om. Der skete det, at store dele af den danske arbejderklasse i 1963 var ude i en landsomfattende konflikt mod de overgreb, de var udsat for, og da lavede man en såkaldt helhedsløsning. Det var en socialdemokratisk koalitionsregering, og man lagde an til loven om ATP. Jeg kalder loven for alle tiders plat, men det var altså den gulerod, man hængte foran næsen, og så gav man udtryk for, at når vore ældre gik på pension, så skulle de have et tillæg til den pension, som de fik udbetalt.

Hvis man har været under ATP siden 1964, så får man 400 kr. om måneden. Først snupper skattevæsenet de 200 kr., så er der 200 kr. tilbage. Dem modregner man i huslejetilskud, og når regnskabet bliver gjort op, så har man faktisk ikke fået fem flade øre.

Nu vil man altså til at bruge pengene i denne fond til investering i forskellige erhvervsvirksomheder ud over det, man har ret til for indværende. Så vil jeg gerne stille Socialdemokratiet et par enkelte spørgsmål.

Jeg vil stille det spørgsmål: Hvor mange virksomheder har ATP investeret i, der er gået konkurs i den periode, der har været investeringer i dansk erhvervsliv? Det ville være rart for

borgerne i dette land at vide, hvordan man fra fondens ledelse har investeret lønmodtagernes penge i firmaer, der er gået konkurs, med det resultat, at arbejderne har mistet deres penge.

Et andet spørgsmål gælder Lønmodtagernes Dyrtidsfond. Her har vi jo næstformanden i Socialdemokratiet, direktør Poul Nystrup Rasmussen, der har været med til at investere i dansk erhvervsliv, og ikke så få af disse virksomheder er gået nedenunder og hjem. Vi ved endda fra den samme direktør eller næstformanden i Socialdemokratiet, at man har solgt aktiebeholdningen i Magasin til udenlandske interesser. Vi kan også se på en lang række af de virksomheder, man vover at påstå at man vil beskytte. Der var Sadolin & Holmblad, der blev solgt til svenskerne. Der var Superfos, der blev solgt til finnerne. Der var Regnecentralen, der lige er solgt til Frankrig, og der var Pasilac, der blev solgt til englænderne, og sådan kan vi nævne stribevis af firmaer, der er solgt til udenlandske kapitalinteresser, uden at vi har haft nogen mulighed for at stoppe noget sådant, og det vil vi heller ikke have i fremtiden. Det, vi har store muligheder for, er, at lønmodtagernes penge bliver spildt, og at de bliver misbrugt i denne sag.

Men jeg vil også gerne have svar på følgende:

Der står i bemærkningerne, at pengene bl.a. skal bruges til »investeringer i nye internationale afsætningskanaler for dansk industri m.v.« Hvad betyder det med internationale afsætningskanaler? Hvilken bredde har det begreb? Det ville være rart for os at vide, hvad noget sådant indebærer.

Der står også, at de skal bruges til »væsentlige bidrag til at undgå såkaldt uvenlige udenlandske overtagelser af danske arbejdspladser...«. – Vil det sige, at venlige godt kan overtage dem? Hvorfor bruger man et begreb som »uvenlige«? Hvad menes der med det? – ... og dermed en vigtig medvirken til at sikre, at den bedste del af dansk erhvervsliv fortsat forbliver i Danmark. « Hvad er det for en del, der så ikke skal blive i Danmark?

Sådan som vi ser forslaget, så er det en videreførelse af EF-harmoniseringspolitikken blot på et andet skråplan. Det er det, man er vidne til her. Det ville være betydelig bedre, om man fulgte de ideer, vi har, nemlig at give arbejderne de penge, som de vitterlig ejer, frem for at putte

[Preben Møller Hansen]

dem ind i virksomheder, der går fallit, eller på anden måde misbruge vores penge.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Så groft angrebet af hr. Preben Møller Hansen, som jeg føler mig, vil jeg godt have lov til at gøre opmærksom på, at man godt kan arbejde for de dårligst stillede sag på en rolig og stilfærdig måde med de lange, seje træk uden at skulle hidse sig op hver gang, man skal tale deres sag.

Og så vil jeg godt gøre opmærksom på, at man selv bestemmer, hvilken bank man vil sætte sine penge i. Derimod har man ingen indflydelse på ATP og LD; dér har man måttet lade sine penge gå ind. Derfor må vi stille lidt større krav om ansvarlighed til dem, der handler med penge, som andre folk ufrivilligt har måttet betro til dem.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

I mit barndomshjem, der var dybt religiøst, lærte vi, hvad ret og uret var, og i det øjeblik vi oplevede uretten, så var det klart, så harmedes vi. Og i det øjeblik man harmes, siger man også tingene harmfuldt, men hvis man er en dobbelt-spiller, så er man jo kold og rolig i det poker-spil, der spilles om andre menneskers skæbner.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Hr. Glønborgs særdeles interessante principielle bemærkninger fører jo til, at Kristeligt Folkeparti skifter standpunkt f.eks. med hensyn til ulandshjælp i retning af, at så skal staten selvfølgelig ikke udbetale ulandshjælp, for skatteyderne har ingen andre at betale deres skatter til end til staten, og så skal staten da være forsigtig med ikke at smide dem ud til noget, der i hvert tilfælde er vildere end det, som dette forslag går ud på. Det er værre at investere pengene i Nigeria end at investere dem i Den Danske Bank, eller hvor ATP nu kunne tænke sig at købe aktier.

Tak, hr. Glønborg, for den tilslutning.

Lykketoft (S):

For nogle år siden havde jeg meget svært ved

at forestille mig, at jeg skulle blive enig med hr. Glistrup om noget som helst. Så var der en periode, hvor jeg havde svært ved at forestille mig, at jeg skulle møde ham igen herinde i Folketinget, og endelig er jeg altså kommet i den situation helt undtagelsesvis i dag, at der er noget af det, hr. Glistrup har sagt, som jeg må sige jeg er enig i.

Jeg er enig i, at der er meget af modstanden mod dette forslag, som er usaglig, som er hyklerisk. Der er meget af snakken om kapitalkoncentrationer, som er helt skæv, dels fordi man ikke tager i betragtning, hvor store virksomheder der egentlig skal til for at klare sig i den internationale konkurrence, dels fordi man ikke tager i betragtning, hvor store kapitalkoncentrationer vi faktisk allerede har på den private side af dansk erhvervsliv.

Det, der er vigtigt i diskussionen om, hvorvidt Dyrtidsfonden og ATP skal have større muligheder for at investere aktivt, risikobetonet, for at rekonstruere arbejdspladser, for at fastholde arbejdspladser i Danmark, for at skabe nye arbejdspladser, det er, synes jeg, at vi står med den risiko, at nødvendigheden af, at vi må skaffe udenlandsk kapital, låne penge, i alt for mange tilfælde bevirker, at danske arbejdspladser overtages på en uvenlig måde – som hr. Preben Møller Hansen spurgte lidt til hvad vi mente med – af udenlandsk storkapital. Det betyder efterfølgende, at disse virksomheder bare nedlægges, fordi formålet med overtagelsen var at fjerne en konkurrent, ikke at fastholde noget beskæftigelse.

Jeg tror, det er fantastisk vigtigt, at vi styrker enhver mulighed for, at dansk beskæftigelse, dansk kapital, der vil sikre beskæftigelsen, kan være i billedet i sådanne situationer. I og med at vi ved, at langt den største del af kapitaldannelsen i resten af dette århundrede og langt ind i det næste vil ske i kraft af lønmodtagernes opsparing og i kraft af lønmodtagernes kollektive opsparing i forskellige ordninger, så er det vigtigt, at vi giver disse ordninger størst mulig frihed til at gå ind og styrke dansk beskæftigelse, styrke dansk konkurrenceevne.

Hvis man ville se på, hvor det er, ATP-Fonden og Dyrtidsfonden i forvejen er inde med investeringer – og det kan vi jo få nærmere belyst i udvalgsarbejdet – så vil man helt sikkert få et billede af, at det bestemt ikke er virksomheder, der er mindre rentable eller mindre i vækst

[Lykketoff]

end resten af dansk erhvervsliv. Selvfølgelig har der været fallitter. Formålet med det her er ikke at afværge enhver fallit; tværtimod, fondenes opgave er selvfølgelig at gå ind forretningsmæssigt og vurdere, hvor vi skal sikre dansk beskæftigelse, og hvor vi skal styrke udviklingen, så vi får et mere moderne, mere konkurrencedygtigt erhvervsliv, der kan klare sig på det internationale marked.

Så synes jeg i øvrigt, at netop Dyrtidsfondens rolle i Sadolin & Holmblad-overenskomsten er et eksempel på det modsatte af det, hr. Preben Møller Hansen ville have det til at være, nemlig et eksempel på, hvordan man gik ind og ved en overenskomst mellem aktionærerne og i et samarbejde med medarbejderne forhindrede, at der blev tale om en uvenlig udenlandsk overtagelse. Jeg synes, det er en understregning af nytten af, at fondenes muligheder bliver større, end de er for nærværende.

Så har jeg i øvrigt noteret mig i debattens løb, at der jo er indtil flere flertal for at gøre noget på dette område. Det synes jeg vi stille og roligt skal sætte os ned under udvalgsarbejdet og finde ud af hvordan vi kan udnytte mest konstruktivt, mest perspektivrigt.

Det, man i hvert fald som arbejdsminister må kunne udlede af debatten i dag, er, at syltekrukkeløsningen duer ikke. Det er her i Folketinget, og det er nu, vi skal finde den endelige udformning af en løsning, der både er en liberalisering af fondenes mulighed for at gå ind risikovilligt og en demokratisering, en decentralisering af den indflydelse, som fondene kan opnå på virksomhedernes daglige drift, ud til de ansatte.

Jeg er, vil jeg godt sige, bestemt ikke påvirket – det var vi heller ikke, før vi udarbejdede forslaget – af den diskussion, som SF's ordfører og Det Radikale Venstres ordfører har rejst om, hvorvidt det nu er nødvendigt med en nødbremse, når man uddelegerer til de ansatte den stemmeret, Dyrtidsfonden f.eks. har i kraft af en stor aktiebesiddelse i en virksomhed. Vi har selv haft den diskussion. Jeg vil godt sige, at vi er åbne over for eksempelvis at vende den konstruktion om og sige: O.k., vi uddelegerer; de ansattes repræsentanter forvalter den stemmeret, men de gør det selvfølgelig under ansvar juridisk og moralsk over for de overordnede hensyn, der er til at forvalte lønmodtagernes pensionspenge ordentligt og pænt, og de gør det med en eller anden grad af pligt til at høre fondenes ledelse i store dispositioner.

Hvis man kan vende det om på den måde, synes jeg, det er en model, man kan diskutere med lige så stor nytte som den, vi har forsøgt os med. Det burde altså ikke være noget, der forhindrede, at et flertal fik gang i det perspektiv, det demokratiske eksperiment, der er i at lægge den indflydelse, der kan være knyttet til en stor aktieinvestering i en virksomhed, ud til de ansatte.

Dernæst vil jeg sige, at jeg gerne vil overveje, om bestemmende indflydelse, som den radikale ordfører var inde på, er en bedre formel. Det er jeg ikke overbevist om, men på den anden side har det jo ikke været formålet med det her, at fondene skulle ind og have bestemmende indflydelse alene i den enkelte virksomhed.

Det, der kunne være nyttigt at fastholde under alle omstændigheder, det, vi lægger meget vægt på, og som vi synes er væsentligt, er, at fondene har mulighed for til alle praktiske formål at være inde med mindst en tredjedel af stemmeretten i en virksomhed og dermed kan forhindre vedtægtsændringer, der eksempelvis letter en uvenlig udvikling i beskæftigelsesforholdene og i det hele taget herhjemme. Det synes vi er vigtigt. Men procentdelen præcis er selvfølgelig til diskussion fra vores side. Formelen for, hvordan man sikrer, at der i hvert fald bliver en væsentlig liberalisering, er vi selvfølgelig også indstillet på at diskutere for at finde en praktisk løsning.

Jeg er glad for, at der fra mange sider har været en forståelse for – som jeg opfattede det: et flertal bakkende op bag ideen om – at man skal have en fri adgang til at lave datterselskaber til særlig risikobetonede aktiviteter, og at et meget bredt flertal, som jeg hørte det, i det hele taget er indstillet på at liberalisere i retning af, at en væsentlig større andel af ATP's og Dyrtidsfondens samlede midler kan gå ind i risikovillig placering.

Jeg er enig med arbejdsministeren i, at det ikke er noget meget akut behov for ATP's vedkommende, sådan som også jeg har læst mig til det, men det er det for Dyrtidsfondens vedkommende, og vi kan lige så godt sørge for, at der bliver et albuering for begge institutionerne på dette område. Det havde jeg til alt held også indtryk af at der var en meget bred forståelse for her i Folketinget.

Så jeg må sige, at jeg betragter debatten, som på mange måder havde uventede vinkler, og

[Lykketoft]

det er jo i sig selv interessant, som løfterig for, at vi kan få truffet beslutninger, der betyder liberalisering, der betyder større muligheder for fondene til at gå ind, rekonstruere, fastholde beskæftigelse, skabe nye arbejdspladser og være et demokratisk eksperiment. Det er vi meget glade for fra socialdemokratisk side.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg fik ikke svar på mine spørgsmål, men det får jeg måske i næste ombæring.

Det, der fik mig til at bede om ordet for en kort bemærkning, var hr. Lykketofts bemærkning om, at det var for at sikre danske arbejdspladser, og det lyder jo meget smukt. Så er spørgsmålet fra mig: Vi udarbejdede i sin tid et forslag til folketingsbeslutning om, at man skulle forhindre danske skibe i at udflage. Det kunne Socialdemokratiet ikke gå med til. Hvad forskel er der på skibe og så andre arbejdspladser? Det gjaldt altså skibsredernes ret til at udflage.

For mig var det ikke nogen overraskelse, at man kunne forene Socialdemokratiet og Fremskridtspartiet, når det drejer sig om at tilegne sig 80 mia. kr. af lønmodtagernes penge. Det, der var forbavsende for mig, var, at SF kunne gå ind for noget sådant. Det må jeg sige.

Og så vil jeg gerne sige, at vi ikke har været så meget inde på Lønmodtagernes Dyrstidsfond, men det kommer vi til i anden omgang, idet der jo er en omgang til.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det var måske nok overraskende, at Fremskridtspartiet tænkte lidt i samme baner, som Socialdemokratiet og SF gjorde. Men det var også interessant at lægge mærke til, at Fælles Kurs' nærmeste allierede i dette spørgsmål var Venstre. Spørgsmålet var nemlig: Er det den enkelte lønmodtager, der skal have sine penge, skal han disponere helt individuelt over dem, eller er det et spørgsmål om en kollektiv opfattelse? Det er det, som er den normale skillelinje mellem arbejderpartierne på den ene side og så de borgerlige partier på den anden side. Og dér kan man så sige, at Fælles Kurs i dag præsenterer sig på den ene side.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Dér blev jeg altså meget overrasket. Jeg troede faktisk, at hr. Aage Frandsen fulgte en lille smule mere med. Det næste punkt på dagsordenen er et forslag stillet af undertegnede, hvori vi opløser ATP-Fonden og giver pengene, der står i ATP-Fonden, til lønmodtagerne, altså til pengenes rette ejermand. Det burde du have vidst, så meget bør du følge med i Folketinget.

Formanden:

Man må stadig væk ikke tale direkte til medlemmerne.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Hr. Lykketoft konstaterede, at der er ganske mange forskellige flertalsmuligheder, og det er jo en korrekt konklusion i forbindelse med den debat, der har været. Men det er jo en del af konklusionen, at de forskellige flertalsmuligheder også vil ganske forskellige ting.

Det er ikke et simpelt billede, der tegner sig af, hvordan man når fra denne debat til en flertalskonstruktion, der kan gennemføres.

Jeg har hæftet mig ved, at den mest sandsynlige flertalskonstellation består af S, SF og Fremskridtspartiet. Jeg har også hæftet mig ved hr. Lykketofts bemærkninger; det har hr. Lykketoft tilsyneladende intet imod. Det er en af de muligheder, som hr. Lykketoft og Socialdemokratiet vil forfølge, og det synes jeg er ganske interessant. Det er ikke første gang inden for de sidste uger, at S, SF og Fremskridtspartiet forfølger en flertalsmulighed i forbindelse med væsentlig lovgivning.

Jeg har forstået på hr. Lykketoft og Socialdemokratiet, at det, vi taler om i dag, er væsentlig lovgivning af afgørende betydning for fremtiden i det danske samfund, og i denne væsentlige lovgivning af afgørende betydning for det danske samfund er hr. Lykketoft indstillet på at bruge et flertal sammen med SF og Fremskridtspartiet. Det er demokratisk set i orden, og det må vi andre jo tage bestik af, hvis det sker.

Men hvis det sker, så er der vel heller ingen forventning om, at vi i fremtiden skal høre bebrejdelser, at jeg skal høre forargede socialdemokratiske røster om, at regeringen sammen med Det Radikale Venstre og Fremskridtspartiet i andre sager danner flertal.

[Arbejdsministeren]

Så er den diskussion overstået. Så har vi konstateret, at Socialdemokratiet i væsentlige sager gerne baserer sin politik på et samarbejde med Fremskridtspartiet.

Lad os derfor analysere, hvad det er, Socialdemokratiet, Fremskridtspartiet og SF muligvis kan blive enige om i forhold til de to væsentligste punkter i beslutningsforslaget, dem, der har givet anledning til den meste debat.

Det ene af punkterne drejer sig om, at man skal kunne placere op til 40 pct. i den enkelte virksomhed. Der forstod jeg det sådan, at både SF og Fremskridtspartiet i virkeligheden helt ville fjerne begrænsningen. Er det et af de punkter, hvor Socialdemokratiet vil imødekomme sine nye samarbejdspartnere, så kunne det være en interessant melding at få, for så ved vi, hvad der er Socialdemokratiets reelle ønske.

Det ligger også sådan, at hr. Glistrup – sådan forstod jeg det – i hvert fald sagde, at Fremskridtspartiet støtter et forslag om, at de midler, der i dag er i LD og ATP, mest naturligt burde indbetales til statskassen.

Det vil altså sige, at den forhandlingspart, man skal drøfte dette med, og som skal give flertallet, går i virkeligheden ind for, at fondene skal nedlægges. Hvis nu den forhandlingspartner i de kommende drøftelser mellem de tre partier lægger op til kompromis, og det kunne man godt tænke sig at de vil gøre, hvorfor så ikke nedlægge LD, indbetale det i statskassen og fjerne grænserne for ATP? Hvordan vil Socialdemokratiet stille sig til et sådant naturligt ønske fra Fremskridtspartiet i de forhandlinger, som må komme?

Det andet tema, som er væsentligt, drejer sig om forslaget nr. 4 om medarbejdernes stemmeret. Jeg forstod, at SF ønskede, at man skulle gå endnu længere i retning af medarbejdernes stemmeret. Jeg forstod, at det var et punkt, Fremskridtspartiet ikke brød sig om. Fremskridtspartiet ønsker at gå den anden vej. Jo, det bliver interessante forhandlinger, de tre partier skal føre for at udmønte det flertal, og derfor drager jeg faktisk en lidt anden konklusion af dagens debat end hr. Lykketoft. Jeg drager den konklusion, at der er brug for et ganske grundigt udvalgsarbejde, ikke alene i Folketinget, men også i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, som der altid har været tradition for omkring ATP-lovgivning. Der er ikke gennemført lovgivning om ATP i dette land, uden

at det har været i samarbejde med og i forståelse med arbejdsmarkedets parter. Har hr. Lykketoft og Socialdemokratiet ønske om at glemme den metode, eller mon det ikke ville være mere hensigtsmæssigt, at man havde et udvalgsarbejde, der beskæftigede sig med, hvordan vi kunne løse de problemer, der er?

Jeg gør opmærksom på, at jeg sagde i mit indlæg om udvalgsarbejdet, at det skulle være hurtigt, grundigt og effektivt. Der er ingen særlig akutte problemer, og derfor er det selvfølgelig ren demagogi at snakke om syltekrukke i forbindelse med et udvalgsarbejde, hvor man på helt sædvanlig vis inddrager arbejdsmarkedets parter. Når vi nu, når denne debat er overstået og fordejet, skal videre og jeg bl.a. skal drøfte kommissorium for det udvalgsarbejde, har jeg specielt hæftet mig ved en række bemærkninger, som den radikale ordfører kom med, der placerede den radikale ordfører uden for det flertal bestående af S, SF og Fremskridtspartiet. Det var en række bemærkninger, som i langt videre grad peger fremad end en løsning, som også kan accepteres af arbejdsmarkedets parter og derfor kan bidrage til at fastholde en tradition for velovervejet udvikling, når det drejer sig om arbejdsmarkedspolitikken. Derfor vil jeg anbefale hr. Lykketoft ikke at konkludere i dag, men også at studere, hvad den radikale ordfører sagde og så konkludere, at der er en lang række ting, der kræver grundig kulegravning sammen med arbejdsmarkedets parter, hvis der skal tegne sig en holdbar løsning, som kan bruges til noget.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg har i ganske mange debatter lyttet til arbejdsministeren uden at have deltaget i dem. Jeg synes, han har en meget dårlig vane med simpelt hen at stå op og lodret misfortolke, hvad folk har sagt. Jeg tror ikke, han bliver en meget stor mand i dansk politisk historie af det. Jeg synes, han skulle holde op med det. Hvad var det, jeg sagde? Jeg sagde, at der var mange interessante meldinger, men at det, der var afgørende for os, var at finde et flertal, der var noget perspektiv i, at finde en model, der fastholdt, at vi ikke skulle have bestemmende indflydelse på fondene. Det har vi ikke lagt op til, men til, at vi fik en større frihed til at investere og at få en demokratisering. Det er klart, at det

[Lykketoft]

flertal, der skal samles bag en revideret udgave, bevares, af dette forslag, er et flertal, der kan gå ind for begge dele, for begge dele er væsentlige. Jeg har ikke lagt op til forhandlinger med Fremskridtspartiet. Hvis Fremskridtspartiet vil stemme for vores forslag, som det ligger, må vi da kigge på den situation, men det er ikke os, der forhandler med Fremskridtspartiet. Det er ikke os, der inviterer dem over i Finansministeriet. Det er ikke os, der har lavet Rio Bravo-forlig med dem, men hvis arbejdsministeren mener, at det er en så dårlig vane overhovedet at have noget med Fremskridtspartiet at gøre, at man skal holde sig fra det i alle væsentlige sager, så synes jeg, det ville være en værdifuld erklæring ikke alene at få her fra arbejdsministeren i dag, men at få den også næste gang, vi har statsministeren med på regeringens vegne. Det ville afklare mange ting og åbne mange perspektiver i dansk politik. Det tror jeg der er mange, der ville være glade for, men jeg synes, de skal starte med arbejdsministeren, den regering, han er medlem af, og det parti, han repræsenterer, for det er dem, der har forhandlet. Vi har aldrig mig bekendt i Socialdemokratiet været i forhandlinger med Fremskridtspartiet om noget som helst. Hvis vi har, vil jeg gerne belæres. Jeg har i hvert fald ikke.

Formanden:

Efter forretningsordenen har ministeren ret til at få ordet, når han ønsker det.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg synes, det måske var rart lige at få afklaret denne debat med det samme, for hr. Lykketoft konkluderede meget åbent og på en måde, der kunne fortolkes på den måde, jeg gjorde det. Derfor lavede jeg den bevidste fortolkning for at høre, om det bl.a. var den mulighed, hr. Lykketoft tænkte på. Jeg kan nu konstatere, at det er ikke den mulighed, hr. Lykketoft tænker på. Det tror jeg er godt for klarheden i den kommende politiske debat.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

»Og han har aldrig levet, som klog på det er blevet, han først ej havde kær.« Derfor føler hr. Lykketoft sig fejlfortolket af arbejdsministeren, mens jeg kun kan sige, at arbejdsministe-

ren på ethvert punkt fortolkede mig fuldstændig korrekt.

Men lad mig så tilføje, at det af to grunde bestemt ikke er udvalgsarbejde, vi har behov for. For det første drejer det sig her om politiske holdninger. Fremskridtspartiets holdning er den liberale, at den, der ejer midlerne, skal have fri ret til at råde over dem, som vedkommende ønsker, og der skal følge stemmeret med ejendomsret. Derfor er det noget, som der er holdninger om, ikke noget, der kræver udvalgsarbejde til udredninger af den ene eller anden art. For det andet er vi i desperat tidnød, for dansk erhvervsliv trænger til, at der ikke ligger disse bånd på disse snesevis af milliarder kroner, der hindrer, at de bliver anvendt på den mest hensigtsmæssige måde til erhvervsinvesteringer, til risikobetonede ting, som er det, som dansk erhvervsliv har brug for i denne teknologirevolution, her hvor vi går ind i en vinter, hvor vi er ved at få disse store betalingsbalanceunderskud og arbejdsløshed. Det er her og nu, at disse midler skal kunne investeres aktivt i erhvervslivet, og ikke efter, at man har haft et udvalgsarbejde og har fået trykt betænkningen og gået det igennem og diskuteret det ved en redegørelsesdebat og alverdens andre ting, hvorefter man begynder at lave lange forhandlinger og forligsforslag. Det var rart, hvis vi inden jul kunne give frihedsbrev til dem, der ejer penge, så pengene kunne komme ind allerede i denne vinter i fornuftige erhvervsinvesteringer.

Preben Møller Hansen (FK):

Det var for mig i hvert tilfælde interessant at overvære især den sidste del af debatten, fordi jeg konkluderer, at Socialdemokratiet ikke har givet tilsagn om en forhandling eller et samarbejde med Fremskridtspartiet, men at man i Socialdemokratiet er indstillet på at indlede forhandlinger med regeringen og regeringens støtteparti om en løsning. Så kan enhver regne ud, hvad løsningen bliver. Den bliver i hvert tilfælde – det går jeg ud fra som givet – uden SF's stemmer i denne forbindelse, og det er meget rart også for SF at se, hvad de har bevæget sig ud på.

Jeg blev imidlertid ikke overrasket, men jeg vil da prøve igen på at få svar på nogle af de spørgsmål, jeg stillede til Socialdemokratiet, som har fremsat et forslag i Folketinget. Det må vel være relevant, at vi, der ikke sidder i udval-

[Preben Møller Hansen]

get, får en forklaring på, hvad der menes med de bemærkninger, der er til forslaget.

Hertil vil jeg gerne spørge, om Socialdemokratiet kan fortælle, hvor meget administrationen af Lønmodtagernes Dyrtingsfond andrager, og hvor meget administrationen af ATP andrager. Vi er interesseret i at få disse oplysninger, og hvis ikke Socialdemokratiet kan det, må vi selvfølgelig henvende os til den minister, hvis ressort det er.

Aage Frandsen (SF):

Den flertalsmulighed, som er mellem Socialdemokratiet, SF og Radikale, er specielt vedrørende den del af forslaget, som giver større demokrati for de ansatte dér, hvor fondens midler er placeret.

Hvis man i øjeblikket har det sådan, at det er folkene, der alene har råderetten over dem – de bruger dem i øvrigt ikke til noget, efter at pengene er placeret – må det da være mere demokratisk, at man lader de ansatte have råderetten over det. Hvis det drejer sig om, at pengene skulle fjernes derfra, skulle de ansatte kunne sige nej. Sådan en diskussion er da interessant at få. Hvis det viser sig, at Socialdemokratiet, SF og Radikale kan være enige om det, er det da udtryk for, at vi giver lønarbejderne i de enkelte virksomheder, hvor fondens penge er, større indflydelse. Men det er også muligt, at vi dér skal se, at Fælles Kurs heller ikke vil være med.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Naturligvis er Fælles Kurs indstillet på at udvide demokratiet. Det kan man bl.a. gøre ved at ændre aktieselskabsloven, hvor man kan få flere lønmodtagere og medarbejdere ansat i bestyrelsen, og hvor man kan hæve det hemmelighedskræmmeri, der er omkring bestyrelsesarbejdet. Det ville være at åbne sluserne for demokrati. Men kan man nævne to firmaer, hvor man fra Lønmodtagernes Dyrtingsfond og ATP-fonden har investeret midler, og hvor man har deltaget i generalforsamlingerne og stemt? Bare to firmaer vil jeg være tilfreds med. De har aldrig gjort det.

Lykketoft (S):

Hr. Preben Møller Hansen stiller meget interessante spørgsmål. Men jeg synes for så vidt,

hr. Aage Frandsen svarede på det sidste, nemlig at man fra fondenes side ikke har udnyttet disse muligheder for at gøre indflydelse gældende, i hvert fald mig bekendt kun i meget få tilfælde, måske slet ingen. Det er der en formel på i forslaget her. Der er netop et flertal bestående af Socialdemokrater, Radikale og SF, som har været enige om, at en eller anden form for decentralisering af den indflydelse, der er knyttet til fondenes aktiebesiddelse, er ønskelig. Jeg har sagt heroppefra på Socialdemokratiets vegne: Vi er villige til at gå videre, hvis man synes, at den såkaldte nødbremseordning fra fondsledelsens side, som er bevaret i vort forslag, i forholdet til medarbejderrepræsentanterne er for vidtgående. Det tyder på, at der mellem disse tre partier er et konstruktivt flertal for en meget væsentlig del af lovforslaget. Det er faktisk den mulighed, jeg energisk vil undersøge i de videre udvalgsarbejder.

Så vil jeg i øvrigt sige bare én bemærkning til arbejdsministeren, som holdt en længere tale om nytten af, at arbejdsmarkedets parter var inde. Er det ikke rigtigt forstået, arbejdsminister, at den ene part på arbejdsmarkedet har været fuldstændig enig med Socialdemokratiet i den betragtning, at det, arbejdsministeren har villet nedsætte om præcis disse sager, er en syltekrukke, at det er et unødigt omsvøbsdepartement?

Der har været andre udvalgsarbejder, der har været interessante. Men dette er velbelyste, politiske problemstillinger, som dette Folketing, inden det går på juleferie, kan tage stilling til. Det er i hvert fald den ene part af arbejdsmarkedet, hvis penge er opsamlet i disse fonde, fuldstændig enig i. Derfor synes jeg, det er et meget, meget dårligt argument fra arbejdsministerens side, at man nu skal sætte disse parter til et interessant udvalgsarbejde, som de reelle ejere af pengene er dybt uinteresseret i, medens de derimod er meget interesseret i, at Folketinget træffer beslutninger med udgangspunkt i det socialdemokratiske lovforslag.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Vi lever i en meget, meget foranderlig verden. Derfor kan det ikke undgås, at der er mange danske virksomheder, som har været gode, som måske stadig er nogenlunde gode, som i løbet af kort tid vil blive fuldstændig døende.

[Glistrup]

Derfor er det aldeles tåbeligt at holde midlerne og blive ved med at foretage investeringer i virksomheder, som der ikke mere er noget som helst behov for.

Derfor er det et misbrug af det danske sprog, når hr. Lykketoft kalder det konstruktivt, at man skal spørge folkene ude på den slags virksomheder, om man virkelig skal holde fast ved investeringerne, eventuelt udvide investeringerne, eventuelt købe maskiner, for den slags døende lig har dansk økonomi ikke råd til at opretholde. Der skal være en virksomhedsledelse fra ATP, fra Lønmodtagernes Dyrtidsfond, der finder ud af, at det ikke kan nytte noget at drive skibsværft i Nakskov. Vi flytter vores penge over til at drive elektronikvirksomhed, eller hvad der nu kan være tale om, i Bjerringbro. Derfor er det meget, meget lidt konstruktivt, meget, meget lidt socialt, meget lidt fædrelandsvenligt at ville have, at arbejderne på de enkelte arbejdspladser skulle have lov til at være med til at bestemme, hvordan den samlede disposition skal være fra deres side, der ejer aktierne.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Til hr. Lykketoft vil jeg sige, at traditionen går på, at det er begge parter på arbejdsmarkedet, der er med, når man forbereder denne lovgivning. Det er begge sider, Det er både lønmodtagersiden og arbejdsgiversiden. Det er den tradition, hr. Lykketoft vil bryde, sådan at det kun er den ene side. Det mener jeg kan have ganske afgørende konsekvenser for vores aftalesystem.

Men for så vidt angår den side, hr. Lykketoft tænker på, er der mere end én organisation. Jeg har haft foreløbige orienterende drøftelser med flere organisationer på lønmodtagersiden. Jeg kan fortælle, at der på nuværende tidspunkt ikke er nogen, der har afvist at gå ind i et udvalgsarbejde. Men der er blevet givet udtryk for, at det var hensigtsmæssigt, at den politiske afklaring i forbindelse med dette forslag var overstået, inden man tog endelig stilling. Jeg har derfor ikke spurgt endnu. Derfor kan man heller ikke have svaret.

Men i hvert fald fra én ganske stor lønmodtagerorganisation har jeg en klar indikation af, at de selvfølgelig går med ind i udvalgsarbejdet, hvis udvalget bliver nedsat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 16:

Forslag til folketingsbeslutning om udbetaling af ATP-midlerne til pensionister og lønmodtagere.

Af Preben Møller Hansen (FK) m.fl.
(Fremsat 27/10 87).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Arbejdsministeren (Henning Dyremose):**

Efter beslutningsforslaget fra Fælles Kurs skal ATP ophæves. Midlerne skal realiseres og udbetales til lønmodtagere og pensionister, og ATP-bidraget skal konverteres til en lønforhøjelse. Efter regeringens opfattelse er dette forslag usædvanlig uansvarligt og urealistisk. Det, der er behov for i Danmark, er ikke en udpumpning af ekstra 50 mia. kr. til forbrug. Der er tværtimod behov for øget opsparing – herunder opsparing til pensionsformål – og af den ganske klare grund må jeg afvise Fælles Kurs' forslag.

Hans Strunge (S):

Det vil næsten være uhøfligt at starte med konklusionen, men fristende er det i grunden, fordi vi har jo nu ført en diskussion om spørgsmålet om at anbringe nogle af ATP's og LD's midler i virksomhederne. Vi har jo da klart kunnet få i hvert fald et indirekte indtryk af, hvordan holdningen er til det.

Men jeg vil godt tage udgangspunkt i Fælles Kurs' fremsættelse og de bemærkninger, man